

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В9 Історія та археологія
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Сучасний етап розвитку вищої освіти в Україні характеризується активним оновленням змісту освітніх програм, їхньою орієнтацією на компетентнісний підхід, інтеграцію з європейським освітнім простором і посиленням прикладного складника підготовки фахівців. У цьому контексті розроблена проектною групою Центральноукраїнського національного технічного університету освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» є своєчасною, науково виваженою та актуальною ініціативою, що відповідає сучасним потребам суспільства й запитам ринку праці у сфері гуманітарних наук.

Структура освітньо-наукової програми відзначається логічністю, послідовністю та збалансованістю. Вона охоплює як обов'язкові, так і вибіркові навчальні компоненти, що забезпечує гармонійне поєднання фундаментальної історичної підготовки з можливістю індивідуалізації освітньої траєкторії здобувачів. Такий підхід сприяє комплексному формуванню фахових компетентностей, необхідних для наукової, експертної та освітньої діяльності.

Важливою перевагою програми є її міждисциплінарний характер. У змісті простежується інтеграція гуманітарних, природничих і цифрових підходів. Особливої уваги заслуговують дисципліни «Фізико-хімічний аналіз об'єктів історико-культурної спадщини» та «Цифрові інструменти в історичних дослідженнях», що свідчить про орієнтацію програми на сучасні наукові тенденції – застосування новітніх технологій у дослідженні, збереженні та популяризації культурної спадщини. Це забезпечує конкурентоспроможність випускників на українському та міжнародному ринку праці.

У програмі чітко визначено перелік інтегральної, загальних та фахових компетентностей, що узгоджуються зі Стандартом вищої освіти України за спеціальністю В9 «Історія та археологія». Визначені програмні результати навчання охоплюють як здатність до проведення наукових досліджень і критичного аналізу джерел, так і практичні навички експертизи, оцінювання, збереження та популяризації історико-культурної спадщини. Програма також формує навички комунікації у фаховому середовищі, уміння працювати в міждисциплінарних командах, застосовувати інноваційні методи дослідження й цифрові технології.

Особливо цінним є поєднання теоретичних і практичних складових. Це сприяє формуванню у студентів професійного мислення, умінню застосовувати набуті знання у реальних умовах діяльності наукових, музейних, освітніх і культурно-освітніх установ.

Програма орієнтує здобувачів не лише на дослідницьку чи педагогічну діяльність, а й враховує сучасні виклики, зокрема необхідність актуалізації

національної історичної пам'яті, розвитку публічної історії, цифровізації гуманітарних наук.

Перелік можливих місць працевлаштування випускників, запропонований у програмі, є реалістичним і відображає актуальні тенденції на ринку праці: науково-дослідні інституції, архіви, музеї, заклади вищої освіти, експертні та реставраційні центри. Випускники програми можуть успішно реалізувати себе як фахівці в галузі історичних досліджень, музейної справи, експертизи об'єктів культурної спадщини, наукової комунікації та популяризації історії.

Отже, освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» є сучасним, змістовно насиченим і методологічно продуманим документом, який має значний потенціал для забезпечення якісної підготовки магістрів за спеціальністю В9 Історія та археологія. Вона повністю відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України, враховує тенденції розвитку історичної науки й запити суспільства щодо збереження національної спадщини. Програму можна рекомендувати до реалізації в Центральнотернопільському національному технічному університеті як таку, що забезпечує високий рівень фахової підготовки й сприяє формуванню компетентного, конкурентоспроможного фахівця у сфері історії, археології та культурної спадщини.

доктор історичних наук, професор,
професор кафедри міжнародних
відносин та зовнішньої політики
Чорноморського національного
університету імені Петра Могили,
член консультативної ради з питань
охорони культурної спадщини при
управлінні культури, національностей
та релігій Миколаївської обласної
військової адміністрації

Олександр ТРИГУБ

15 травня 2025 р.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В9 Історія та археологія
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

У контексті трансформацій вищої освіти України, зростає потреба в оновленні підходів до підготовки фахівців гуманітарного профілю. Освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини», розроблена Центральноукраїнським національним технічним університетом, є актуальною відповіддю на ці виклики. Вона спрямована на формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти глибоких знань і практичних навичок у сфері історії, археології, експертизи та збереження історико-культурної спадщини.

Освітньо-наукова програма відображає сучасні світові й національні тренди у сфері збереження історико-культурної спадщини, що набули особливої ваги в умовах суспільних трансформацій та підвищеного інтересу до національної ідентичності. Програма забезпечує оновлення пріоритетів і підходів до підготовки фахівців, які поєднують ґрунтовні історичні знання з практичними навичками експертизи й збереження матеріальних об'єктів. Це відповідає актуальним викликам сьогодення, зокрема потребі у кваліфікованих кадрах для роботи з історичною спадщиною в умовах її руйнування, переміщення та необхідності верифікації.

Програма вирізняється чітко визначеним переліком компетентностей (інтегральної, загальних та спеціальних) та програмних результатів навчання, які мають бути сформовані у випускників. Вони орієнтовані на організацію та здійснення дослідницької діяльності з історії та археології, зокрема в галузі історії матеріальної культури, а також на упровадження інноваційних підходів до пізнання минулого, його актуалізації та збереження. Це свідчить про глибоке розуміння розробниками завдань магістерської підготовки, яка передбачає не лише поглиблення теоретичних знань, але й розвиток науково-дослідницьких та прикладних навичок.

Структура ОНП є логічною та збалансованою, включаючи необхідний обсяг обов'язкових і вибіркових освітніх компонентів. Обов'язкова частина забезпечує фундаментальну підготовку з ключових історичних дисциплін, що є необхідною базою для магістра історії та археології.

Особливою перевагою програми є акцент на міжпредметність та інтеграцію класичних гуманітарних знань із новітніми науковими методами.

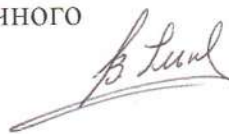
Включення таких дисциплін, як «Фізико-хімічний аналіз об'єктів історико-культурної спадщини» та «Цифрові інструменти в історичних дослідженнях», демонструє сучасний підхід. Це дозволяє майбутнім фахівцям застосовувати високотехнологічні методи для атрибуції, датування, консервації та реставрації, що є критично важливим для якісної експертної діяльності.

ОНП не обмежується лише академічним спрямуванням, а має чітку орієнтацію на практичне застосування набутих знань і навичок. Наявність в освітній програмі дисциплін, сфокусованих на експертизі та збереженні історичної спадщини, підтверджує цей прикладний вектор. Випускники програми будуть підготовлені до наукової, освітньої та експертної діяльності.

Реалістичний і широкий перелік можливих місць працевлаштування (наукові установи, музеї, архівні та освітні заклади) свідчить про відповідність програми сучасним потребам ринку праці та запиту суспільства на фахівців, здатних професійно працювати з об'єктами матеріальної культури та культурною спадщиною.

Отже, освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» є добре структурованим, інноваційним та актуальним документом, що має значний потенціал для підготовки висококваліфікованих фахівців. Вона повністю відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України за спеціальністю В9 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти та заявленому рівню підготовки випускників. ОНП може бути безумовно рекомендована до реалізації в Центральноукраїнському національному технічному університеті.

Доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри історії України та правознавства
Дрогобицького державного педагогічного
університету імені Івана Франка

Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ

15 травня 2025 р.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Історія матеріальної культури
та експертиза об'єктів історичної спадщини»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 032 Історія та археологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки

Сучасні тенденції розвитку вищої освіти в Україні вимагають оновлення пріоритетів і підходів до підготовки фахівців у гуманітарній галузі. Саме тому запропонована проектною групою Центральноукраїнського національного технічного університету освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти є цілком обґрунтованою та відповідає на актуальні виклики сьогодення.

Структура ОНП логічна та збалансована. Вона складається з обов'язкових і вибіркових компонентів, що забезпечує фундаментальну підготовку й можливість для здобувачів поглибити свої знання з археології, етнології, історії України, регіональної та світової історії, спеціальних історичних дисциплін, методології історичного дослідження, публічної історії а також методики викладання історичних дисциплін. Програма спрямована на формування у здобувачів як глибокої теоретичної бази, так і прикладних навичок, необхідних для наукової, освітньої та експертної діяльності.

Очевидним є акцент на міжпредметність, зокрема через такі дисципліни, як «Фізико-хімічний аналіз об'єктів історико-культурної спадщини» та «Цифрові інструменти в історичних дослідженнях». Це свідчить про сучасний підхід, який поєднує класичні гуманітарні знання з новітніми науковими методами.

Програма чітко визначає перелік інтегральної, загальних і спеціальних компетентностей, які мають бути сформовані у випускників, та програмних результатів, необхідних для організації та здійснення дослідницької діяльності з історії та археології, зокрема історії матеріальної культури та експертизи об'єктів історичної спадщини, упровадження інноваційних підходів до пізнання минулого, актуалізації та збереження історико-культурної спадщини.

Важливо, що ОНП не обмежується лише теоретичними знаннями, а орієнтує студентів на практичне застосування набутих навичок. Це підтверджується наявністю в програмі дисциплін, що стосуються експертизи та збереження історичної спадщини. Перелік можливих місць

працевлаштування, що включає наукові установи, музеї, архівні та освітні заклади є реалістичним і відповідає сучасним потребам ринку праці.

Отже, освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» є добре структурованим і актуальним документом, що має значний потенціал для підготовки висококваліфікованих фахівців. Вона повністю відповідає вимогам Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 032 Історія та археологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти та заявленому рівню підготовки випускників із зазначеної спеціальності й може бути рекомендована до реалізації в Центральнотериторіальному національному технічному університеті.

РЕЦЕНЗЕНТ:

доктор історичних наук, професор,
завідувач кафедри етнології та краєзнавства

Київського національного університету

імені Тараса Шевченка,

член-кореспондент НАПН України

Валерій КАПЕЛЮШНИЙ

10 травня 2024 року

Валерій Капелюшний
завідувач кафедри етнології та краєзнавства
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Історія матеріальної культури
та експертиза об'єктів історичної спадщини»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 032 Історія та археологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини», розроблена робочою групою Центральноукраїнського національного технічного університету для другого (магістерського) рівня вищої освіти, є актуальною та інноваційною. Вона передбачає ефективне поєднання фундаментальних знань з історії та археології з практичними навичками, необхідними для експертизи об'єктів історичної та культурної спадщини. Програма враховує регіональні особливості ринку праці та потреби роботодавців, що забезпечує цільову підготовку кваліфікованих фахівців. Такий підхід гарантує, що випускники отримають саме ті професійні навички та компетенції, які необхідні для успішної кар'єри у своїй галузі.

ОНП була розроблена з акцентом на практичну орієнтацію та актуальність. Здобувачі опановують методи атрибуції, датування та експертизи історичних об'єктів. Ці навички є надзвичайно затребуваними в сучасних умовах, особливо в сфері музейної справи, охорони культурної спадщини та експертної діяльності. Випускники можуть знайти роботу в науково-дослідних установах, музеях, архівах та державних органах, що займаються охороною історичної та культурної спадщини.

Запропонована програма є цілісною системою навчання, що має на меті ефективну підготовку магістрів. Вона забезпечує здобуття глибоких знань, а також базових і професійних компетентностей в галузі історії та археології. Студенти набувають навички науково-дослідницького, проектного та інноваційного характеру, розвивають здатність самостійно ставити і розв'язувати завдання у науково-практичній діяльності. Це сприятиме формуванню творчої діяльності для соціально-економічного розвитку громади, регіону та країни на основі використання найкращих вітчизняних та світових практик.

Програма має чітку структуру, включаючи профіль, мету та очікувані результати навчання. Розподіл навчальних дисциплін, асистентської та переддипломної практик, а також кваліфікаційної роботи в освітньо-науковій програмі є логічним і послідовним. Він чітко співвідноситься з кінцевими результатами навчання, забезпечуючи формування необхідних знань, умінь і

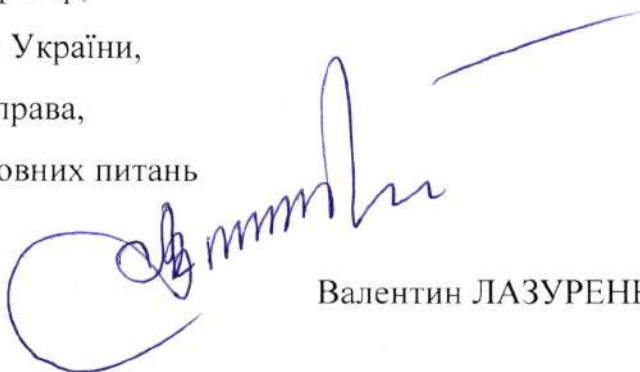
компетенцій. Така структура дає змогу здобувачам послідовно опановувати матеріал, що в сукупності веде до досягнення всіх програмних цілей.

Якість програми підтверджується кваліфікацією її викладацького складу. До процесу навчання залучені висококваліфіковані фахівці та практики, які забезпечують високий рівень підготовки. Комплекс навчальних дисциплін, зокрема вибіркові компоненти, дозволяють студентам формувати власну освітню траєкторію відповідно до їхніх наукових інтересів.

Програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» повністю відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія». Вона є своєчасною та збалансованою, орієнтованою на потреби ринку праці. Отже, програма може бути рекомендована до реалізації в освітньому процесі Центральноукраїнського національного технічного університету.

Рецензент:

доктор історичних наук, професор,
заслужений працівник освіти України,
професор кафедри історії та права,
проректор з гуманітарно-виховних питань
Черкаського державного
технологічного університету

Валентин ЛАЗУРЕНКО

Підпис В.М. Лазуренка засвідчено

Учений секретар

Черкаського державного
технологічного університету

Ірина МИРОНЕЦЬ

17 травня 2024 року

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В9 Історія та археологія
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В9 Історія та археологія галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки в сучасних умовах є надзвичайно важливим й актуальним завданням вищої освіти, особливо в контексті глобальних процесів збереження культурної спадщини та зростання суспільного запиту на глибоке розуміння історичних процесів. Вітчизняна історична наука переживає період інтенсивного оновлення методологій та розширення міждисциплінарних зв'язків, зокрема з природничими та технічними науками, що є критично важливим для якісної експертизи матеріальних об'єктів.

Розроблена в Центральнотериторіальному національному технічному університеті освітньо-наукова програма (ОНП) «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» цілком співвідноситься із сучасним рівнем розвитку вітчизняної історичної науки, інтегруючи як класичні підходи до вивчення матеріальної культури, так і інноваційні методики, пов'язані з експертною та аналітичною діяльністю. Програма враховує український та зарубіжний досвід організації освітнього процесу, особливо в частині практичної підготовки та залучення до науково-дослідницьких проєктів, що відповідає європейським стандартам підготовки магістрів.

Запропонована ОНП містить вичерпну загальну інформацію, чітко сформульовані мету та характеристику освітньої програми, детальний перелік програмних компетентностей та результатів навчання, а також інформацію про ресурсне забезпечення.

Мета програми – забезпечення високоякісної підготовки фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі історії та археології, зокрема в частині дослідження, збереження, інтерпретації та експертизи об'єктів матеріальної культури та історичної спадщини, що вимагає застосування як фундаментальних знань, так і інноваційних міждисциплінарних підходів.

Ключовою особливістю програми є її міждисциплінарний характер та потужний практико-орієнтований фокус. Система компонентів ОНП, яка включає як фундаментальні, так і спеціалізовані курси, спрямована на

формування та закріплення у магістрів здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності. Це забезпечує набуття фахових компетентностей історика-аналітика, археолога-дослідника, та кваліфікованого експерта в галузі матеріальної культури та об'єктів історичної спадщини.

Важлива відмінність програми полягає в акцентуванні уваги на науково-дослідницькій діяльності здобувачів вищої освіти. Це особливо важливо з огляду на зростання попиту на аналітичну історію та відповідно підготовлених фахівців.

Передбачається, що випускники програми зможуть не лише працювати в традиційних установах (архіви, музеї, наукові інститути), але й будуть придатними до працевлаштування в експертних центрах, галереях, аукціонних домах, державних органах охорони культурної спадщини, а також у сфері культурного туризму та проєктному менеджменті, де потрібні навички оцінки вартості, автентичності та історичного значення матеріальних об'єктів. Це суттєво розширює їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Аналіз освітньо-наукової програми «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» свідчить про її повну відповідність нормативно-правовій базі України.

Наявний кадровий потенціал випускової кафедри, яка забезпечує викладання освітніх компонентів професійної підготовки, зокрема завдяки поєднанню кваліфікованих істориків, археологів та фахівців з експертизи, дає змогу стверджувати про високий рівень її реалізації.

Отже, є всі підстави стверджувати, що рецензована програма створює надійні засади щодо забезпечення високоякісної фахової підготовки конкурентоздатних фахівців та ефективного набуття ними необхідних компетентностей для успішної наукової, аналітичної та експертної діяльності.

З огляду на викладене вище, освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» рекомендується до затвердження та впровадження у навчальний процес для підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Олег ПОГОРІЛЕЦЬ,
директор ДІКЗ “Межибіж”,
член ICOMOS UA (Міжнародної ради
з питань пам'яток і визначних місць),
Почесний краєзнавець України

15.05.2025 р.

РЕЦЕНЗІЯ
на освітньо-наукову програму «Історія матеріальної культури
та експертиза об'єктів історичної спадщини» другого (магістерського) рівня вищої
освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки

Підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки в сучасних умовах є важливим й актуальним завданням вищої освіти.

Розроблена в Центральнотехнічному національному університеті освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» цілком співвідноситься із сучасним рівнем розвитку вітчизняної історичної науки й враховує український та зарубіжний досвід організації освітнього процесу.

Запропонована ОНП містить загальну інформацію, мету та характеристику освітньої програми, програмні компетентності, результати навчання, ресурсне забезпечення тощо. Також вказується придатність випускників до працевлаштування.

Особливістю програми є те, що система компонентів ОНП спрямована на формування та закріплення у магістрів здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної діяльності, забезпечивши набуття фахових компетентностей історика, археолога, фахівця в галузі матеріальної культури та експертизи об'єктів культурно-історичної спадщини.

Важлива відмінність програми полягає в акцентуванні уваги на науково-дослідницькій діяльності здобувачів вищої освіти, що особливо важливо з огляду на зростання попиту на аналітичну історію та відповідно підготовлених фахівців, здатних виявляти проблемні місця, заповнювати прогалини у знанні минулого й формувати науково обґрунтовані інтерпретації суспільно значущих процесів.

Є всі підстави стверджувати, що рецензована програма створює надійні засади щодо забезпечення високоякісної фахової підготовки конкурентоздатних фахівців та ефективного набуття ними необхідних компетентностей.

Аналіз освітньо-наукової програми «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини», наявний кадровий потенціал випускової кафедри, яка забезпечує викладання освітніх компонентів професійної підготовки, дає змогу рекомендувати її до затвердження та впровадження у навчальний процес.

Отже, освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки розроблена відповідно до Законів України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р., «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. та Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 032 Історія та археологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України № 603 від 31.05.2021 р. має достатній потенціал щодо підготовки конкурентоспроможного фахівця-історика та може бути використана в освітньому процесі для підготовки здобувачів вищої освіти.

07 травня 2024 року

Рецензент:

завідувач Навчально-наукової лабораторії
експертизи культурно-історичних цінностей
кафедри джерелознавства та спеціальних
історичних дисциплін історичного факультету
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова,
доктор історичних наук, професор

Олександр ПОТИЛЬЧАК

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Історія матеріальної культури
та експертиза об'єктів історичної спадщини»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 032 Історія та археологія
галузі знань 03 Гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини», що запропонована проєктною групою Центральноукраїнського національного технічного університету, належить до інноваційних напрямів підготовки магістрів у сфері історії та археології, оскільки поєднує фундаментальну історичну освіту з практичними компетентностями у сфері експертизи історичної спадщини. Важливою відмінністю програми є її міждисциплінарність, що забезпечується інтеграцією історичних, археологічних, мистецтвознавчих та правових підходів до вивчення й збереження матеріальної культури.

Освітньо-наукова програма за спеціальністю 032 «Історія та археологія» сформована як система загальних компетентностей та програмних результатів навчання для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти та містить: профіль програми; мету та характеристику (предметна область, орієнтація, основний фокус, особливості); придатність випускників до працевлаштування; програмні компетентності; перелік компонент та їхню логічну послідовність; форми атестації здобувачів вищої освіти; матрицю відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми; матрицю забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентами освітньо-наукової програми.

Програма вирізняється практичною орієнтацією: здобувачі опановують методи атрибуції, датування та експертизи історико-культурних об'єктів, набувають умінь працювати з музейними колекціями та археологічними матеріалами. Така спеціалізація відповідає сучасним суспільним запитам, зокрема у контексті розвитку індустрії культурної спадщини, музейної та експертної діяльності, а також актуалізованим потребам у фахівцях з експертизи об'єктів історичного та культурного надбання.

У програмі достатньо широко окреслені можливості працевлаштування випускників, які можуть реалізувати себе у науково-дослідних установах, музеях, архівах, органах охорони культурної спадщини та експертної практики. Комплекс навчальних дисциплін, включаючи вибірковий компонент, забезпечує індивідуалізацію освітньої траєкторії та формування професійних компетентностей залежно від наукових інтересів здобувачів.

Кадрове забезпечення програми відповідає її цілям і завданням: у навчальному процесі беруть участь висококваліфіковані фахівці, у тому числі практики у сфері охорони історико-культурної спадщини.

Отже, зважаючи на викладене вище, вважаємо, що освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» є актуальною, збалансованою, своєчасною та інноваційною, відповідає Стандарту вищої освіти за спеціальністю 032 «Історія та археологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти та вимогам ринку праці й може бути впроваджена до освітнього процесу.

Доцент кафедри археології, етнології
та культурології, директор НДІ карпатознавства
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
к.і.н., с.н.с., доц.

Ігор Прохненко

14 травня 2024 року

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-професійну програму Історія та археологія першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю
032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки

Підготовка здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки в сучасних умовах є важливим й актуальним завданням вищої освіти.

Розроблена та запроваджена в Центральнотериторіальному національному технічному університеті освітньо-професійна програма (ОПП) Історія та археологія цілком співвідноситься із сучасним рівнем розвитку вітчизняної історичної науки й враховує український та зарубіжний досвід організації освітнього процесу. Є всі підстави стверджувати, що рецензована програма створює надійні засади щодо забезпечення високоякісної фахової підготовки конкурентоздатних фахівців та ефективного набуття ними необхідних компетентностей.

Унікальністю рецензованої ОП є те, що у ній поєднана можливість отримати новітні знання і розуміння історичного процесу з акцентом на одержання здобувачами вищої освіти розширених компетентностей у сфері історії та археології, зокрема в царині економічних аспектів історичного розвитку, нумізматики та історії грошового обігу. Програма містить теоретичну і практичну складові, базується на сучасних підходах у вивченні історичного процесу.

Крім цього, програму вирізняє поєднання теоретичної і практичної складових та перспектива оволодіння навичками комунікації англійською мовою.

Аналіз оновленої освітньої програми Історія та археологія, наявний кадровий потенціал випускової кафедри, яка забезпечує викладання освітніх компонентів професійної підготовки, дає змогу рекомендувати її до затвердження та впровадження у навчальний процес.

Загалом рецензована освітньо-професійна програма Історія та археологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 032 Історія та археологія галузі знань 03 Гуманітарні науки розроблена відповідно до Законів України «Про освіту» № 2145-VIII від 05.09.2017 р. та «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014 р. має достатній потенціал щодо підготовки конкурентоспроможного фахівця-історика та може бути використана в освітньому процесі для підготовки здобувачів вищої освіти.

Заступник директора Інституту історії України
НАН України з наукової роботи,
доктор історичних наук, професор,
член-кореспондент НАН України

17.05.2024

Олександр РЕЄНТ

Скита О.П.

РЕЦЕНЗІЯ

на освітньо-наукову програму
«Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
за спеціальністю В9 Історія та археологія
галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Підготовка здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю В9 Історія та археологія є надзвичайно важливою в умовах сучасного розвитку гуманітарної сфери, зокрема історичної науки, археології та культурної спадщини. Освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини», розроблена в Центральнотериторіальному національному технічному університеті, є актуальною, науково обґрунтованою та відповідає сучасним вимогам до підготовки висококваліфікованих фахівців.

Програма гармонійно поєднує теоретичні засади історичної науки з практичними навичками, необхідними для здійснення експертизи об'єктів культурно-історичної спадщини. Вона враховує як національний, так і міжнародний досвід організації освітнього процесу, що забезпечує її відповідність європейським стандартам вищої освіти. Структура програми охоплює загальну інформацію, мету, опис освітньої траєкторії, очікувані результати навчання, програмні компетентності, ресурсне забезпечення, а також можливості працевлаштування випускників.

Особливу увагу в програмі приділено формуванню у здобувачів здатності до вирішення складних професійних завдань, що потребують глибоких знань у сфері історії матеріальної культури, археології, реставрації та охорони культурної спадщини. Програма спрямована на розвиток аналітичного мислення, навичок наукового дослідження, критичного осмислення історичних процесів та вміння інтерпретувати історичні джерела.

Важливою перевагою програми є її науково-дослідницька складова, яка дає змогу здобувачам активно долучатися до наукових проєктів, брати участь у конференціях, публікувати результати власних досліджень. Це сприяє формуванню покоління нових істориків, здатних не лише зберігати, а й осмислювати та переосмислювати історичну спадщину, виявляти прогалини у знаннях про минуле та пропонувати нові підходи до його вивчення.

Кадрове забезпечення програми відповідає високим вимогам: викладання здійснюється досвідченими науково-педагогічними працівниками, які мають відповідну кваліфікацію, наукові ступені та

практичний досвід у сфері історії, археології та культурної спадщини. Це гарантує якісну реалізацію освітніх компонентів та забезпечує високий рівень підготовки здобувачів.

Програма розроблена відповідно до чинного законодавства України, зокрема Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», а також Стандарту вищої освіти за спеціальністю В9 Історія та археологія для другого (магістерського) рівня, затвердженого наказом МОН України № 603 від 31.05.2021 р. Це підтверджує її легітимність, відповідність державним вимогам та можливість інтеграції в освітній процес.

Узагальнюючи вищезазначене, можна зробити висновок, що освітньо-наукова програма «Історія матеріальної культури та експертиза об'єктів історичної спадщини» є сучасною, науково обґрунтованою, практично орієнтованою та має всі підстави для затвердження і впровадження в навчальний процес. Вона створює міцне підґрунтя для підготовки конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно працювати в галузі історії, археології та експертизи історико-культурної спадщини.

22 травня 2025 р.

Директор Інституту українознавства

ім. І. Крип'якевича НАН України.

член-кореспондент НАН України,

доктор історичних наук, професор

 СОЛЯР І.Я.